

Ikäihmisten tulevaisuuden palvelukokonaisuudet kotona asumista tukemassa

Ikäihmisten asiakasprosessityöryhmän tuloksia

SenioriKaste -hankkeen projektipäällikkö, Ikäihmisten palveluiden
koordinaattori Leila Mukkala

20.4.2016

Toiminnallinen integraatio vanhustalvueluissa: toimintakykyisenä kotona

Tavoitteena asiakaslähtöiset palvelumallit

Visio

Omahoitopalvelut

Oma vastuu toimintakyvystä ja hyvinvoinnista

Tiedon hakeminen mm. sähköiset asiointipalvelut ja niiden hyödyntäminen

Ennaltaehkäisevä työ, kuntoutus ja sitoutuminen

Arjessa pärjääminen ja toimintakyvyn ylläpitäminen

Palveluohjaus ja -neuvonta, palvelutarpeen arviointi, oikea-aikaiset palvelut

Tutkimuksiin ja hoitoon hakeutuminen hyvissä ajoin ja akuuttitilanteessa

Monitoimijaiset palvelut: omaiset, yksityinen, julkinen, kolmas sektori

Vapaaehtoiset

Muistiselvittelyt

Yhteistyöllä ja toimivalla koordinoinnilla kotona asuminen mahdollista

Teknologia ja alueellinen palveluohjausverkosto (sähköiset palvelut)

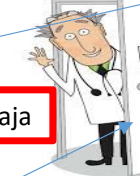

Omahoitopalvelut

Alueelliset palveluohjaajat

Keskittetyt lähipalvelut

kotiutushoitaja

Vastaanotot

Sairaalahoito

Kuntoutusosasto

Muistihoitaja

Palvelutarpeen arviointi ja vanhussosiaalityö

Vahva tuki kotiin

Etävastaanotto

Kotisairaanhoido

Ensihoito

Kotipalvelu

Erilaiset kodinomaiset asumisratkaisut

Tukipalvelut

Sähköinen SAS-järjestelmä

Alueellinen omaishoitoverkosto

Järjestökoordinaattori

Kolmas sektori ja muut toimijat

Vapaaehtoiset

Eläkeläisjärjestöt

Erityisasiantuntijapalvelut ja osaamisen vahvistaminen

Ikäosaamis-keskus

Konsultointituki

Ikäosaamiskeskuksen koordinaattori

Erikoissairaanhoido, päivystys, vaativakuntoutus

kotiutushoitaja

Tehostettu kotikuntoutus

Kotisairaala

Omaiset

Liikkuvat palvelut

Muistikoordinaattori

Kotihoidon toiminnan ohjaus

Kuntien hyvinvoinnin edistämisvastuu

- Lähipalvelujen saatavuus (kauppa, pankki, apteekki)
- Joukkoliikennepalvelut ja esteettömät ympäristöt
- Kaavoituksilla ja liikennejärjestelyillä luodaan edellytykset ikäystävälliselle yhteiskunnalle
- Vaihtoehdot fyysisesti ja sosiaalisesti esteettömälle asumiselle, erilaiset yhteisöasumisen muodot, perhehoito, omaishoito
- Järjestötoiminnan tukeminen esim. tarjoamalla tiloja toiminnalle
- Vapaaehtoistoiminnan aktiivinen hakeminen ja tukeminen
- Ikäihmisten sosiaalisten vuorovaikutusten edistäminen (yhteistyö koulujen, oppilaitosten, päiväkotien, eläkeläisjärjestöjen ym. kanssa)

Ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tarkoitus (Ikäneuvontatyöryhmän selvitys STM 2009:24)

- Onnistuneen ikääntymisen turvaaminen
 - Osallisuuden tukeminen
 - Sosiaalisten verkostojen ylläpitäminen
 - Liikunnan, oppimisen, kulttuuritoiminnan ja muun mielekkään tekemisen mahdollisuuksien turvaaminen
- Terveellisten elintapojen edistäminen ja sairauksien ehkäisy
 - Terveellinen ja ikääntyneiden tarpeisiin sopiva ruokavalio
 - Säännöllinen liikunta ja lihaskunnon ylläpito
 - Terveystilan seuranta
- Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen
 - Riskiryhmien erityistarpeiden tunnistaminen ja niihin vastaaminen
- Itsenäisen suoriutumisen ja turvallisuuden tukeminen
 - Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisy
 - Apuvälineiden ja eettisesti kestävä teknologian hyödyntäminen

Ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tarkoitus (Ikäneuvontatyöryhmän selvitys STM 2009:24)

- Varhainen puuttuminen terveydentilan ja toimintakyvyn heikkenemiseen, päihteiden väärinkäyttöön, väkivaltaan ja kaltoin kohteluun sekä muihin sosiaalisiin ongelmiin
- Sairauksien tehokas hoito ja kuntoutussuunnitelmaan perustuva kuntoutus
 - Turvallinen lääkehoito
 - Somaattisen sairauksien, mukaan lukien suun terveysongelmien, mielenterveysongelmien ja muistihäiriöiden varhainen tunnistaminen, hoito ja kuntoutus

Riskiryhmien tunnistaminen: Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi korostaa (STM 2013:11)

- Riskiryhmien tunnistaminen on merkittävä varautumistoimi, sillä riskiin vaikuttamalla voidaan estää tai vähentää palvelujen tarvetta. Riskitekijöitä jotka ennakoivat toimintakyvyn heikkenemistä ovat:
 - Aistitoimintojen heikkeneminen
 - Alttius kaatumisille ym. tapaturmille ja luunmurtumat
 - Ulkona liikkumisen väheneminen ja liikkumisen ongelmat, tasapaino- ongelmat ja lihasvoimien väheneminen
 - Ravitsemustilan poikkeamat, laihtuminen
 - Hauraus-raihnaus-oireyhtymään viittaavat merkit (HRO), kuten lihaskato, laihuus ja hidas liikkuminen
 - Muistin heikkeneminen, muistihäiriöt
 - Runsas päihteiden käyttö
 - Koettu yksinäisyys
 - Runsas sosiaali- ja terveystalveluiden käyttö ja erilaiset siirtymät esim. sairaalasta kotiutumiset
 - Pienituloisuus
 - Puolison/elämäntoverin menettäminen, leskeytyminen
 - Kaltoin kohtelu, perhe- tai läheisväkivalta tai sen uhka

Ennaltaehkäisevä työ – riskiryhmien määrittelemisen

- Vanhuspalvelulain 12§:ssä yhdistetään ennaltaehkäisy, riskitekijöiden tunnistaminen ja kuntoutumista edistävä toiminta
 - Tärkeää tunnistaa palveluntarvetta lisäävät riskitekijät henkilöillä, jotka eivät itse aktiivisesti hakeudu palvelujen piiriin (esim. hyvinvointia tukevat kotikäynnit)
 - Hauraus-raihnaus-oireyhtymä, alkuvaiheen muistisairaat, monisairaat, omaishoitajat, kaatumisriskissä olevat
 - Ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä voidaan toteuttaa: seniorineuvolakäynneillä, lääkärin tai hoitajan vastaanotoilla, osastojaksoilla, terveystarkastusten ja hyvinvointia tukevien kotikäyntien yhteydessä. Tavoitteena:
 - Tukea henkilön itsenäistä terveyden ja hyvinvoinnin tasoa
 - Siirtää säännöllisen kotihoidon tai palveluasumisen tarvetta
 - Riskitekijöiden tunnistaminen ja niihin puuttuminen
 - Ennaltaehkäisevään toimintaan panostaminen jo työelämässä viimeistään keski-iässä
 - Eryteisesti kaatumistapaturmien ennaltaehkäisyyn tulee laatia tavoitteellinen ohjelma (Mm Ikäinstituutti on kehittänyt Voimaa Vanhuuteen ohjelmassa menetelmiä ikäihmisten terveysliikunnan lisäämiseksi)
- Ennaltaehkäisevän työn mallin suunnittelu SenioriKaste hankkeessa